

ระดมทุนเพื่อสหกรณ์คนทำงาน: แนวทางแก้ปัญหา

Logan Marie Glitterbomb

2023

นักอนาคตวิทยา นักสังคมนิยม คอมมิวนิสต์ มาร์กซิสต์ และกลุ่มต่อต้านระบบทุนนิยมและกลุ่มหลังทุนนิยม ต่างให้การสนับสนุนสหกรณ์คนทำงาน (worker cooperatives) มาอย่างยาวนาน ในฐานะวิธีการเพื่อส่งเสริมความเป็นเจ้าของของคนทำงาน (worker-ownership) และประชาธิปไตยในที่ทำงานภายใต้ระบบทุนนิยม โครงสร้างภายในของการตัดสินใจแบบประชาธิปไตยที่เสมอหน้าไม่เพียงช่วยแก้ปัญหาความรู้เฉพาะท้องถิ่นของฮาเย็ค แต่ตามความเห็นขององค์กร Democracy At Work

“เมื่อคนทำงานมีสิทธิ์มีเสียงในธุรกิจที่ตนทำ พวกเขาจะยิ่งทุ่มเทและสร้างสรรค์ขึ้น เมื่อมีตัวเลือก คนทำงานจะเลือกลงทุนในธุรกิจของตัวเองแทนที่จะจ่ายค่าตอบแทนสูงๆ ให้กับคนเพียงไม่กี่คน เมื่อถึงเศรษฐกิจซบเซา พวกเขาจะยอมลดค่าจ้างร่วมกันแทนที่จะเลือกปลดคนออก พวกเขาจะไม่ลงคะแนนเสียงให้ย้ายฐานการผลิตไปต่างประเทศหรือลงมติเพื่อก่อมลพิษต่อชุมชนของตน การทำให้สถานที่ทำงานเป็นประชาธิปไตยจึงเป็นการสร้างทางเลือกที่เป็นประโยชน์ต่อคนหมู่มาก ไม่ใช่คนส่วนน้อย”

แต่ความท้าทายใหญ่ที่สุดของสหกรณ์คนทำงานคือ การระดมเงินทุน (funding) บทความนี้จะสำรวจแนวทางแก้ไขปัญหา 3 แนวทางที่อาจนำมาใช้ได้ทั้งแบบแยกส่วนหรือรวมกัน อันได้แก่ การร่วมลงทุนแบบคอมมูน (venture communism) การสแตกสกุลเงินคริปโต (cryptocurrency staking) และการระดมทุนแบบคราวด์ฟันดิง (crowdfunding)

การร่วมลงทุนแบบคอมมูนเป็นแนวคิดที่เสนอโดยดมิทรี โคลเนอร์ (Dmytri Kleiner) ซึ่งได้รับอิทธิพลจากรูปแบบการจัดตั้งแบบสหกรณ์ประชาธิปไตย (anarcho-syndicalist) โดยเสนอให้มีการจัดตั้ง “คอมมูนร่วมลงทุน” (venture communes) เพื่อแข่งขันกับนักร่วมลงทุน (venture capitalists) แทนที่จะให้ทุนตั้งต้นในรูปของเงินสดเพื่อแลกกับหุ้น คอมมูนร่วมลงทุนจะให้ทุนในรูปของปัจจัยการผลิต อาคารและที่ดิน แลกกับการจ่ายค่าเช่าให้กับคอมมูน นั่นหมายความว่า แทนที่จะต้องประเมินและจัดตั้งสหกรณ์ที่มีผู้ถือผลประโยชน์หลายฝ่าย คนทำงานในแต่ละสหกรณ์ที่ได้รับทุนจากคอมมูนจะสามารถเป็นเจ้าของโดยแรงงานร้อยเปอร์เซ็นต์ และมีอำนาจควบคุมเต็มที่ทั้งในส่วนของผลผลิตจากแรงงาน รวมถึงผลกำไรที่ได้จากแรงงานนั้นด้วย

ที่สำคัญ คอมมูนเหล่านี้ไม่ได้ละเลยแนวคิดการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตโดยคนทำงาน สมาชิกของสหกรณ์ที่ได้รับทุนทั้งหมดจะร่วมเป็นเจ้าของคอมมูนร่วมลงทุนแต่ละแห่ง หมายความว่าค่าเช่าที่พวกเขาจ่ายจะกลับไปยังกองทุนที่ควบคุมร่วมกันอย่างเป็นประชาธิปไตย กองทุนดังกล่าวสามารถใช้เพื่อระดมทุนให้กับการจัดตั้งสหกรณ์อื่นๆ ขณะที่กำไรอาจแบ่งปันกันในหมู่สมาชิกทุกๆ คน ดังนั้น คนทำงานจึงเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและผลผลิตจากกำลังแรงงานของพวกเขาเอง อีกทั้งยังเป็นวิธีในการให้ทุนสนับสนุนกับการจัดตั้งสหกรณ์คนทำงานแห่งใหม่ ด้วย แต่เพียงสหกรณ์ที่เป็นเจ้าของสินทรัพย์สักสองแห่งร่วมมือกันก็สามารถช่วยให้ทุนเพื่อสร้างคอมมูนร่วมลงทุนได้แล้ว และต่อให้พวกเขาไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินและอาคารที่ใช้ดำเนินงาน พวกเขาก็ยังสามารถร่วมปัจจัยการผลิตเข้าด้วยกันและจ่ายค่าเช่าร่วมกันได้แน่นอนว่าโมเดลนี้ขึ้นอยู่กับกรณีที่สหกรณ์ที่มีอยู่แล้วช่วยสนับสนุนการสร้างสหกรณ์ใหม่ แต่จะอย่างไรถ้าเราต้องเริ่มจากศูนย์

ปัญหานี้อาจแก้ได้ด้วยโมเดลของ Breadchain Breadchain คือสหพันธ์ร่วมของสหกรณ์แบบกระจายศูนย์ สมาชิกสามารถซื้อโทเคน BREAD ด้วย DAI (Stablecoin) โดย DAI ที่สะสมไว้จะถูกฝากเข้ากองทุนให้กู้ของแพลตฟอร์ม AAVE ซึ่งให้ดอกเบี้ยจากนั้นดอกเบี้ยทั้งหมดจะถูกส่งกลับไปหา Breadchain โดยอัตโนมัติเพื่อสนับสนุนสหกรณ์ในเครือข่าย Breadchain สมาชิกสามารถไถ่ถอน DAI ที่ฝากไว้คืนเมื่อใดก็ได้ด้วยการขาย BREAD ซึ่งหมายความว่าสมาชิกสามารถสนับสนุนสหกรณ์ได้โดยอาศัยผลตอบแทนจากดอกเบี้ยเพียงอย่างเดียวโดยไม่ต้องสูญเสียเงินต้นที่ฝากไว้ โมเดลนี้ช่วยให้ผู้ที่มีเงินทุนจำกัดสามารถมีส่วนร่วมในการสร้างสหกรณ์คนทำงานได้ โดยไม่ต้องเสียเงินแม้แต่บาทเดียวในระยะยาว ทำให้คนชนชั้นแรงงานสามารถสนับสนุนโปรเจกต์ที่พวกเขาต้องการได้ง่ายขึ้น รวบรวมคนที่สนใจให้เพียงพอ สร้างสัญญาอัจฉริยะ (Smart Contract) ในรูปแบบคล้ายๆ กัน สเตกเหรียญคริปโต และระดมทุนให้มากพอที่จะเริ่มต้นสหกรณ์ร่วมกันได้ แต่หากไม่มีเงินทุนตั้งต้นเลยจะทำอย่างไร

ตรงนี้เองที่วิธีการระดมทุนดั้งเดิมแบบคราวด์ฟันดิงเข้ามาแก้ปัญหา เว็บไซต์อย่าง comradery.co ให้บริการระดมทุนแบบคราวด์ฟันดิงเพื่อสหกรณ์ ขอเพียงออกแบบแคมเปญดีๆ พร้อมกับของรางวัลสนุกๆ ให้กับคนที่บริจาค อะไรก็ได้ตั้งแต่เสื้อและแผ่นผ้าพิมพ์ลายแบบ DIY ไปจนถึง NFTs สำหรับพิสูจน์การบริจาค (proof-of-donation NFTs) แล้วโปรโมทให้เต็มที่ จับคู่แคมเปญนี้กับกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ดีๆ ในไม่ช้าคุณก็จะสามารถระดมทุนได้เพียงพอเพื่อเริ่มต้นสหกรณ์ของคุณเองได้ พร้อมทั้งเหลือเงินสำหรับสเตกเหรียญคริปโตเพื่อสร้างแหล่งเงินทุนที่ยั่งยืนด้วย ไม่นานคุณจะมีเครือข่ายสหกรณ์ที่พร้อมก่อตั้งคอมมูนร่วมลงทุน และขยายพื้นที่ร่วมมือของสหกรณ์ให้กว้างออกไป นี่ก็คือโอกาสของเราในการยึดปัจจัยการผลิต ออกไปและประสบความสำเร็จกัน

Anti-Copyright

**SOUTHEAST ASIAN
ANARCHIST LIBRARY**

Logan Marie Glitterbomb
ระดมทุนเพื่อสหกรณ์คนทำงาน: แนวทางแก้ปัญหา
2023

<https://c4ss.org/content/59286>
แปลจาก Funding Worker Cooperatives: A Solution by Logan Marie Glitterbomb | C4SS | เผยแพร่ครั้งแรกใน
<https://c4ss.org/content/60025>

sea.theanarchistlibrary.org